

OLIVER FRÖJDS

**FILOSOFISKA
BETRAKTELSE**

Fragment och livsskärvor,
till dess morgonen gryr

DAVID STENFELT

DAVID STENFELT

OLIVER FRÖJDS

FILOSOFISKA
BETRAKTELSE

Fragment och livsskärvor,
till dess morgonen gryr

Förlagshuset Siljans Måsar
www.siljansmasar.com

ISBN 978-91-88097-82-8

© David Stenfelt, 2018

Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.

Grafisk form: Lilla blå tornet
www.lillablatornet.se

Tryck: ScandBook AB, Falun 2018
www.scandbook.se

*Till alla er som stått och står mig nära,
med respekt och kärlek,
för att detta är min berättelse
och att er kan vara en annan.*

David Stenfelt

Prolog

Till läsaren

Vilken fråga sattes jag till jorden att besvara? Vad är mitt uppdrag i det här livet?

Kanske en del av uppdraget är just detta, att fråga mig själv vad som just är mitt uppdrag.

Under 17 år hade jag en mycket lärorik kontakt med en liten fyrbent vän, Oliver Fröjd.

Liten, men med stor vishet.

Tillsammans gjorde vi många turer till en enkel boning, en stuga ute på en för övrigt obebodd ö, och därifrån, på ett inre plan, vidare mot okänt land, och för oss utforskade regioner.

Samtal som kretsade kring vår resa genom livet, dess storhet och skörhet, utsatthet och ibland ofattbara skönhet.

Till vår hjälp har även de gamla sagorna, myterna och mysterierna tagit plats, genom tidigare tänkare och filosofer, musiker och diktare, fast nu i en liten annan tappning och kontext. Även Oliver Fröjd citerar och hänvisar gärna till andra, men då främst till sina egna vänner.

Hur mycket kan vi hitta svaren inom oss, hur mycket kan vi finna dem utanför oss och hur mycket bör dessa överensstämma med varandra, eller komplettera varandra?

Vill vi bli helt utifrån styrda står det både religiösa och politiska system till förfogande med sina olika läror.

Eller är det så att vi hellre vill hitta en *väg, en stig*, som bygger på att svaren inte endast finns där utanför oss, utan också och kanske framförallt inom oss, ja då blir självkänedom och självmedvetande de viktigaste ledstjärnorna i livet.

Båda har vi varit nere i självömkans träsk och i depression, dock inte samtidigt och kanske just härav har vi kunnat vara varandras stöd på vår livsvandring.

Denna bok, vill inte bara öppna upp för samtalets dynamiska kraft och effekt mellan människa och människa, utan även öppna upp för samtalet med livet – oberoende av vilken form livet uppenbarar sig i.

Om Oliver Fröjd, nu varit en av mina läromästare, så hör även mina fyra barn till denna grupp.

Framförallt när de var små och levde i en så mycket öppnare värld, utan de begränsningar som den naturvetenskapliga skolundervisningen senare förde in dem i.

Matematiken och naturvetenskapen tog bort det intuitiva, själva mystiken i tillvaron. Mystieriet, myterna och sagans värld byttes då ut mot en värld där allt skulle vägas och mätas och där $1 + 1$ alltid bara kunde bli 2.

Men livet vill mer, och kan mer. Och ibland i benådade stunder så står vi där förstummade inför mysteriet att $1+1$ också faktiskt kan bli både 1, 2, 3, 4, 5 och så vidare.

Det jag hoppas på, och som jag nu även sett hos Oliver, är att på ålderns höst, kan detta öppna sinne för mystiken, återigen infinna sig.

Jag kan nu se när jag försöker föra ner i text de samtal som Oliver och jag haft, att det kan finnas en viss tvetydighet och oklarhet i texterna.

Att bilder och begrepp kanske kan föra iväg dig som läsare i olika riktningar, allt utifrån din egen historia, dina tankar och livserfarenheter.

Samtidigt som just detta, även varit lite av vår intention med boken. Att inte låsa dig som läsare enbart vid våra bilder, utan att var och en vidgar vår berättelse och gör sina egna bilder och tolkningar.

Dessa våra livsberättelser och filosoferande tankar om livet, har nästan uteslutande förekommit på ön, den Blå Pellevinken, i en sjö i östra Småland.

Den största utmaningen och svårigheten har varit att i ord föra ner de samtal som vi haft, som varit så mycket mer än i ord. Orden kan i sig själva bli så fattiga och endast till viss del fånga in eller gestalta de samtal som vi fört med varandra.

Samtal, i den lilla stugan, där vi blickat ut över den föränderliga sjön. Samtal, som vi fört ute på öns olika utsiktsplatser.

Samtal, när jag eller Oliver legat på divanen och försökt gestalta vårt innersta för varandra.

Möten, tankar och intentioner, som kommit oss till del både i ett fysiskt här och nu. Men även i drömmar, något som hände både under den tid som Oliver var närvarande här i tiden, samt efter det att han lämnat den jordiska begränsningen.

Trots denna brist i ordens möjligheter och begränsningar bjuder vi nu med dig som läsare på ett gästbud eller på en vandring genom de olika samtalen.

En vandring i den tid vi lever i, men där frågorna ofta är de samma som de flesta ställt sig mer eller mindre genom alla tider.

Oliver "Olli" Fröjd

David Stenfelt

Innehåll

Preludium – INLEDNING TILL VANDRINGEN – Ord i gyllene stillhet, ord som befriar	15
1. Den Blå Pellevinken	18
2. Uppklarnande framåt kvällen	25
3. Oliver Fröjds förstamajtal till vår värld ³	31
4. Ett stänk av vemod över livets övergångar	35
5. Hjärtats sång, hjärtats röst	42
6. Fans bästa vänner är brådska och kontroll	47
7. Den korta dag som går och kommer	49
8. Livets mysterium	52
9. Oliver Fröjds nyårstal – Meningen med att jorden är rund	56
10. Med lust och fågning stor blir allt nu återfött	62
11. Ett stjärnfall i mörkret gnistrar till på himlen – Var det i mitt hjärta den stjärnan föll? ¹⁷	65
12. På Oliver Fröjds divan – Människans resa mellan rädsla och tillit, till den villkorlösa kärleken	69
13. Att få bli berusad av närvaro i stället för berusad till frånvaro	73
14. Skymningsstund vid bikupan	75

15. Vad innebär Gud för dig, Oliver?	76
16. Rensa bort ogräs	80
17. Roll away the stone	82
18. Den som accepterar sanningen botas från de mest skiftande plågor	114
19. En syn för gudar i arla morgonstund	125
20. I min dröm om er	127
21. Kärlek ...? Love is not only just a feeling, it is action	128
22. Trofasthet	132
23. Vem är det som håller sin vindstilla bal vid midnattens timma i månsilversal ³⁶	137
24. Sorg	141
25. Livet är naturens vackraste uppfinning, Husse, och döden är hennes sätt att skapa liv	144
26. Ömsom vatten, ömsom vin	149
27. Att finna ett gudaspår mitt i tillvaron	151
28. Tiden	152
29. Oliver på nya uppdrag	154
30. Längtan	158
31. Blues sky, stay away from me	161
32. Framgångskrav skapar inte välmående, men välmående skapar framgång	162
33. Olivers besök på sjukan	168
34. Livets resa	172

35. Att tvivla	175
36. Kontroll- och dokumentationsreligionen	178
37. Etik och moral – sanning och utsatthet	185
38. Olivers Bekännelser	188
39. Oliver Fröjds fyrbenta testamente: kärlek, tillit, sanning och frihet (och därtill ett köttben lite då och då)	191
40. Om samtalet (Behind closed doors)	205
41. Vårt inre speglar den gudomliga skönheten	207
42. Mitt liv är inte bara mitt, det är en del av många andra – ditt liv är inte bara ditt, du tillhör många, och många har del i dig	210
43. Från rädsla till tillit – ett livsprojekt	212
44. Jag har seglat med förskjutning i lasten	213
45. The show must go on	216
46. Olivers funderingar kring tidsandan	218
47. Still alive	223
48. Olivers resväska är packad (Moonlight shadow)	226
49. Med gyllne spår in i himlen (If you go away, show me the place)	227
50. Döden är början på ännu ett kapitel liv	229
51. Hur jag undrar var du är	231
52. Jag behöver inte dina svar, Husse, men jag utvecklas och sporras av dina frågor	232
53. Förundran	234
54. Why should I worry	236

55. Vad som värker är viktigare att fråga sig än var det värker	238
56. Att våga följa sin längtan och lust	240
57. Julhälsning till Oliver Fröjd	242
58. Blinka lilla stjärna, likt en diamant i skyn	248
59. Ack Husse, vi måste igenom så mycket	249
60. I min förtvivlan gick jag ut och frågade Linden	251
61. När vi lär oss uppfatta helheter kan vi iaktta hur naturens enskildheter är delar av ett större dynamiskt sammanhang	253
Avslutande ord	256
Postludium	260
Efterord – Epilog	261
Dina egna tankar och funderingar	267
Källor	270

PRELUDIUM

INLEDNING TILL VANDRINGEN

Ord i gyllene stillhet,
ord som befriar

Finns det en hemlighet under mänskliga handlingars yta? Eller är människan helt och hållet sådan som hennes icke fördolda handlingar låter visa sig?

Är allt vad vi gör ett ofullkomligt uttryck för ett förborgat inre liv av oanat djup? Som tränger sig upp mot ytan ibland, men sällan lyckas komma i närheten av dess storhet och medvetenhet?

På grund av denna opålitlighet i mänskligt omdöme famlar jag i osäkerhet. Lika vacklande och frågande efter svar.

För att bli fri från min förtvivlan, måste jag bli fri mig själv, vilken jag känner förtvivlan inför. lär Sören Kirkegaard¹ ha sagt.

Och i vissa förklarade ögonblick när jag låter blicken vandra längs stranden här på lycksalighetens ö, bort mot Godahoppssudden och horisonten, tycks det mig som om hela min

inre värld är fylld, ända in i de bortersta skrymslena av behagliga känslor, till fullo känd, genuin och hel.

Men om det lägger sig ett molntäcke över solen bryts förtrollningen, vilket får mig att se nyktert på saken, att inom mig finns det dolda djup, bråddjup ur vilka oanade företeelser kan bryta fram och slita mig i stycken.

När detta infinner sig skyndar jag mig in i vardagliga rutiner igen, i hopp om att dessa må skingra mina tankar och känslor, och att solen på nytt, snart vill visa sig och föra fram en stunds vila i ytlighetens välkända vatten.

Så förflyter en stund, några timmar, några dagar, kanske veckor, innan ledan, vämjelsen över tillvarons ytligheter infinner sig igen.

Vad som sägs och skrivs, i glada vänners lag, i koja och i slott, kyrka och kapell, i enklare rum och finare plenum, blir i så många sammanhang bara tomma ord, floskler och metaforer. Utslitna och utnötta, tappar orden mer och mer av både tyngd och djup.

Dessa sammankomsters ordväxling tröttar fullständigt ut mig, vilket gör att jag undviker dem allt mer och mer. Samtidigt måste jag konstatera till stor förtret, att även jag i mötet med andra lätt blir en rappakalja som rabblar samma tomma ord och floskler.

Orden behövs för att kunna leva i relation och leva i ett samhälle. Men, låter vi orden bli ett uttryck för våra känslor, våra tankar, våra behov, önskningar och längtan? Eller är de bara ljudbilder som driver oss människor hit eller dit?

Vi har ett statistiskt språk. Vi försöker beskriva världen, vilket är en omöjlighet då allt är föränderligt. Vi förenklar tillvaron då vi har svårt att se helheter och skapar därmed begränsningar. Kanske var det något av detta som nobelpristagaren i litteratur, Tomas Tranströmer, menade när han i en intervju lär ha sagt: *Alla dessa ord, men inget språk.*

Det händer ibland, när vinden sliter och drar, att jag går upp på bergets högsta topp. För att liksom träden på hösten, skakar av sig sina utslitna löv, vill också jag låta vinden blåsa bort alla utslitna ord och befria även mig.

Att jag sedan själsligt, renad i ord och tanke, kan kliva ut och in i relationer igen med ny skärpa och klarhet. Men ack så kortvarigt, så snart jag börjar kommunicera är det gamla strax tillbaka. Reningen som jag så intensivt längtar efter är inget som kommer av sig självt. Jag måste göra något, och oftast behöver det göras med ord.

Min önskan och längtan är att *orden* vore utan brist, utmejslade av *ordens guldsmed*, eller rena som tonerna av Arvo Pärt², vilka befriar och förvandlar allt till fullkomlig klarhet och stillhet.

David Stenfelt

8.

Livets mysterium

Oliver Fröjd ligger på divanen och sover. Hans andning är stilla och lugn. Men jag kan ana att han drömmer. Kan undra om det är den vingbeklädda tiken Kriss-stina, med den mjuka nosen, som är hos honom just nu i drömmen?

Mörkret har för länge sedan lägrat sig. Stearinljuset har brunnit ner och vinet i flaskan är slut. Jag ändrar min sittplats en aning, för att få in en strimma ljus av månskenet, ner på det ännu tomma arket, i förhoppning om att några ord, eller meningar ska rinna till innan jag uppsöker mitt viloläger.

Det djupa mörkret där utanför mitt fönster, får mina tankar att gå in i en värld av skuggor, på spaning efter den tid som flytt, det förflutna som kanske aldrig har existerat, eller kommer att existera. Jag blir en rollnehavare i en lidandets saga, en pilgrim i lidandets öken.

Kallar jag det istället för *Getsemane, ett mörkrum där klara bilder ska få träda fram*.¹³ Eller, *själen dunkla natt*, låter det

lite mer som en bragd, som jag uthärdat, som präglat och kommer att få prägla mig.

Johannes av Korset¹⁴ skriver i boken *Själens dunkla natt*, om mörkret som något självklart. Inte något negativt, som behöver bekämpas.

Han menar att mörkret har en mening, på samma sätt som sorgen kan visa oss något om glädjen.

Om man kan acceptera det mörka stunderna utan att gå sönder, kan man ofta få ut mer av de stunderna än av de ljusa stunderna.

– Men Oliver, vad innebär det att leva? Är det jag som lever livet, eller är det livet som för en kort sekund lever mig? Är det jag som ett ögonblick har livet till låns, eller är det måhända livet som har något som kallas jag och mig till låns? Vad säger du, Oliver, du som nu står så nära en övergång? Kan du ana något som jag ännu inte förstått?

Oliver sträcker på sig, kryper runt och lägger sig på andra sidan.

Sover han, eller ignorerar han mig?

Jag försöker igen, med en ny fråga, för att se om jag kan få igång honom.

– Oliver, är det inte så att allt liv, är genomströmmat av någon slags evig, andlig dimension? Tror du att allt liv är buret av en kraft som håller allting samman? Något vi är komna från och en dag ska återvända till?

Vågar jag hoppas på att denna krafts universum är något som jag kan svara an på med kärlek och tillit?

Oliver är dock lika tyst, hur många frågor som jag än bombarderar honom med.

Kan du inte komma med ett enda litet svar, Olli, du har ju alltid tidigare tyckt om att samtala om dessa frågor.

Oliver förblir tyst, men jag påminner mig om att han vid ett flertal tillfällen tidigare just uttryckt sig med att: – *Den andliga världen som omsluter, genomsyrar och upprätthåller allt liv, är ursprunget till allt liv, och den är essensen i allt, och samtidigt bortom allt. Andligheten är både den yttersta och den innersta verkligheten.*

Månen har nu gått i moln och jag trevar mig fram i mörkret för att gå till vila jämte min käre stigfinnare och läromästare. Lite lättad och, kanske för stunden i alla fall, även uppfylld av lite mera tillit.

Så blev det afton och morgon, och jag kunde nu i ljuset se det jag i nattens mörker försökte formulera:

– Ljuset, skuggorna och mörkret som alltid funnits där, men som jag flytt eller blundat för – vill jag nu på ett medvetet sätt bli omfamnad av. Att de ska bli en så medveten del som möjligt av det som är jag.

Min dag vill jag klä i upptäckstens mysterium. Se molnens väg och solens stålar och skuggorna de framkallar. Tiden och livet har gett mig många logiska förklaringar till allt möjligt, men min själ livnar sig alltmera på mysterier.

Jag behöver mysteriet. Visdomen ligger inte i svaren jag får, utan i frågornas mysterium som öppnar upp mot nya horisonter.

– Precis så är det, Husse. Mitt förhållningssätt till *sanningen*, är liksom mer intuitivt. Den kommer till mig som en skäl-vande glädje då jag plötsligt vet att jag är i beröring med något större, med en del av stundens verklighet.

Alla kategoriska svar, Husse, hindrar frågorna som öppnar upp mot livets oändliga hav.

Bli vi alltför upptagna med att analysera och definiera mysteriet, glider det oss så lätt ur tassarna.

Mysteriet skymms just många gånger av de många orden, påbudena, normerna och formerna.

Men öppnar vi upp för mysteriet, kan vi vid horisonten ana nya kontinenter, nya länder, och på så sätt fortsätta vår resa mot nya mål.

Kloke gamle vovven Oliver Fröjd (Freud!) åker med sin husse till "Blå Pellevinken", ön i den smäländska sjön. Här utväxlar de förtroligheter om tillvarons djupaste frågor. Om att kärleken till medmänniskorna är viktigare än alla högstämde beaktelser till religiösa system och dogmer. Om mystiken som en väg till livsförståelse. Om resan från rädsla till tillit.

Husse David, teolog och terapeut, har samlat ihop de underfundiga tankefragmenten i denna annorlunda bok.

Stefan Edman, författare

Den filosofiske stigfinnaren – och tillika hunden – Oliver Fröjd och hans Husse gör tillsammans en resa genom livets mysterier för att förstå något mer av vad det innebär att leva. De samtalar om livets storhet och skörhet, dess utsatthet och dess obeskrivliga skönhet.

Kampen står mellan rädslan att lämna det invanda och längtan efter tilliten till att livet vill oss väl. Att livet vill utveckling, vill frihet från hämmande livsformer.

Följ med denna hund och hans Husse på en tankeväckande och berörande färd som kretsar kring livets stora och små frågor. *Oliver Fröjds filosofiska betraktelser* är både en essä och ett epos över livets tillvaro i tiden.

David Stenfelt är teolog, etisk rådgivare, familjerådgivare och legitimerad psykoterapeut. Han har jobbat mycket med missbruk, trauma och sorg, cancerhabilitering, sektproblematik och handledning med mera.

**Förlagshuset
SILJANS MÅSAR**
www.siljansmasar.com

ISBN 978-91-88097-82-8

9 789188 097828